

УДК 334.021

Д.П. Струк, О.М. Берестецька

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

УМОВИ ВИБОРУ ОПТИМАЛЬНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕКИ

D.P. Struk, O.M. Berestetska

CONDITIONS FOR CHOOSING THE OPTIMAL LIBRARY DEVELOPMENT MODEL

Бібліотека створює умови для реалізації конституційних прав молодих громадян у сфері культурного та інформаційно-бібліотечного обслуговування, надає молодим користувачам вільний і рівноправний доступ до інформації, знань, досягнень світової науки і культури через фонди бібліотеки та за допомогою сучасних інформаційно-комунікативних технологій та засобів, які регулярно оновлюються, модернізуються і впроваджуються відповідно до розвитку нових світових інформаційних технологій.

Соснін О.В. стверджує, що, становлення інформаційного суспільства й кардинальний вплив інформації на виробництво, управління, свідомість і поведінку людей, на соціальне й політичне життя в цілому актуалізують проблему осмислення інформації як інструменту влади і вироблення такої політики держави, яка б забезпечувала національну безпеку, національні інтереси й суспільний прогрес у цілому в результаті ефективного управління інформаційним ресурсом України.[2]

Запорукою успішного існування сучасної бібліотеки є обґрунтований вибір оптимальних моделей її розвитку та партнерства.

Останнім часом пропонуються наступні моделі розвитку сучасної бібліотеки як мультифункціональної установи: «Бібліотека – науково-інформаційний центр», «Бібліотека – культурно-просвітницький центр», «Бібліотека – загальнодоступний освітній центр», «Бібліотека – інформаційно-аналітичний центр», «Бібліотека – центр дозвілля», «Бібліотека – суспільно-комунікаційний центр» та інші. Передбачається, що певні моделі можуть поєднуватися, або бути пріоритетними на окремому етапі розвитку установи. Вибір оптимальної моделі для розвитку багато у чому залежить від потенціалу конкретної бібліотеки:

- якості її документно-інформаційних ресурсів;
- рівня використання інформаційно-комунікаційних технологій;
- компетентності кадрового потенціалу;
- відповідності матеріально-технічної бази новим завданням установи.[1]

Умовами успішної діяльності бібліотеки для молоді є:

- вільний та безоплатний доступ до інформації;
- забезпечення доступу читача до глобального інформаційного простору в умовах постійного розвитку інформаційних мереж;
- модернізація структурних підрозділів по обслуговуванню молоді;
- впровадження розвиваючих проектів та на їх основі відкриття медійних кімнат та проведення тренінгів;
- розвиток номенклатури послуг, що надаються бібліотекою та відповідають інтересам молоді.

Так, завдяки проектній діяльності КУТОР «Тернопільська обласна бібліотека для молоді», розвивається її комп'ютерний парк, фонд поповнюється новими інформаційними ресурсами, реалізуються перспективні напрями розвитку бібліотечного сервісу та підвищується престиж самої бібліотеки.

Формування електронних ресурсів бібліотеки здійснюється такими засобами:

- мануальними (набір текстової інформації, створення цифрових малюнків тощо);
- автоматизованими (методи сканування тексту, малюнків, поповнення електронної бази готовими електронними документами);
- автоматичними (використання та накопичення інформації, система імпорту електронних документів тощо).

Впровадження комп'ютерних та телекомунікаційних технологій в роботу бібліотеки є вже не модою, а нагальною вимогою до підвищення продуктивності та якості бібліотечно-інформаційного обслуговування на основі створення, використання та інтеграції електронних ресурсів, а також автоматизації бібліотечних процесів.

Використання нових інформаційних технологій у роботі значно підвищило рівень комфортності та якості обслуговування користувачів, змінило склад інформаційних ресурсів, оформлення наочного матеріалу бібліотеки, форми проведення масових заходів.

Бібліотека втілює ряд тематичних проєктів, спрямованих на формування правової культури особистості, навчання комп'ютерній та інтернет-грамотності, організацію іншомовного середовища, естетичне виховання молоді та змістовну організацію дозвілля. Найбільш актуальними є:

1. Пункт доступу громадян до офіційної інформації в Тернопільській обласній бібліотеці для молоді;
2. Тренінговий центр із навчання комп'ютерній та інтернет-грамотності, набуття навичок безпечної веб-навігації, ефективного використання веб-сервісів;
3. Інтернет-центр для слабозорих і незрячих;
4. Спільний проєкт бібліотеки та німецького інформаційного центру Гете-інститут «Бібліотеки – партнери Goethe-Institut «Мова. Культура. Німеччина» у Тернополі»;
5. Інформаційний центр «Вікно в Америку для майбутніх лідерів».

Для молоді такі заходи стають ефективними у набутті соціального досвіду в освіті, науці, культурі. Молодим важливо бачити перспективи розвитку, вміти застосувати зручну для використання інформацію, яка допомагає швидко зорієнтуватися в певній проблемі, визначити й усвідомити ступінь її значущості, що у кінцевому результаті сприяє прийняттю виважених управлінських рішень, а також знайти соціальні орієнтири, що можуть забезпечити їм достойне життя і гарантувати їм необхідні умови для розвитку і реалізації здібностей. Допомогати їм у цьому повинні бібліотеки, які сьогодні стають справжніми та ефективними центрами розвитку особистості.

Література

1. Воскобойнікова-Гузєва О.В. Сучасна бібліотека у швидкозмінюваному світі: моделі розвитку та партнерства. <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/663>

2. Соснін О. В. Державна політика в галузі управління інформаційним ресурсом України 2005 року [Електронний ресурс] : автореф. дис. ... д-ра політ. наук : спец. 23.00.02 / Соснін Олександр Васильович ; Одес. нац. юрид. акад. – Одеса, 2005. – 36 с. –

Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/1612/Соснін%20О.%20В.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. – Назва з екрана.

3. Тарасенко Н. Бібліотечна складова у розвитку інформаційного суспільства / Н. Тарасенко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського: зб. наук. пр. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. – Київ, 2016. – Вип. 43. – С. 115–130.